

Рецензії, огляди

УДК 94(162:3:477) (035)

DOI <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2025.5.19>

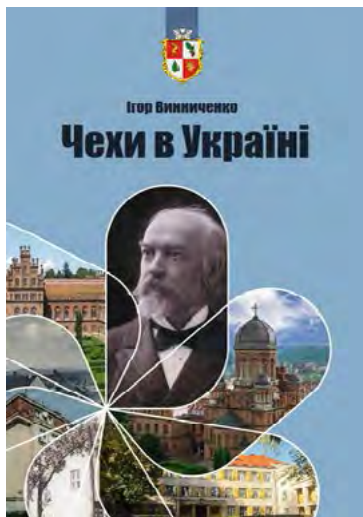
Ільїн Леонід

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ilyinleo@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4180-0544>

ЧЕХИ В УКРАЇНІ: ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ ДОВІДНИК¹

Рецензований енциклопедичний довідник «Чехи в Україні» Ігоря Винниченка, доцента кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, директора громадської організації Інститут досліджень діаспори, містить інформацію про осіб чеського походження, життя та діяльність яких були пов'язані з Україною (і внесок багатьох з яких у вітчизняні історію, культуру, освіту, науку, економіку), а також інституції, що діяли та діють у ній і мають чеське походження, населені пункти, підприємства, масмедіа, засновані чехами та ін.

Для Волині ж зазначена праця особливо актуальна, оскільки один із головних векторів еміграції чеських переселенців після 1860-х рр. припав саме на цей регіон і вже перепис людності 1897 року «налічив» у губернії 27 670 осіб чеської національності. Значним був вплив уродженців Богемії на розвиток різних аспектів економічного та суспільного життя краю: вони започаткували

культуру вирощування хмелю, заснували чимало броварень (у т. ч. у місті Луцьку у 1888 р.), а культура землеробства та ведення особистого господарства стали добрим прикладом для жителів Волині. Майже в кожному чеському поселенні були своя школа та молитовня, а рівень писемності чехів за переписом 1897 року становив майже 60%, і в цьому вони випередили всі національності, які мешкали у Волинській губернії.

Видання містить лапідарну інформацію про населені пункти, засновані (або заселені згодом) чехами; об'єкти культового (костели, каплиці тощо), громадського (школи, адміністративні будинки та ін.), промислового (заводи, майстерні тощо), сільськогосподарського (елеватори, стайні та ін.) призначення, що були засновані чехами або ж належали їм, а також названі їхніми іменами; будівлі та споруди (житлові та адміністративні будівлі тощо), авторами проєктів, власниками або ж ініціаторами спорудження яких були чехи; інші об'єкти (парки, пам'ятники, вулиці, площі та ін.), засновані чи створені чехами, а також названі їхніми іменами; місця,

¹ Винниченко Ігор. Чехи в Україні. Енциклопедичний довідник. Київ: ТОВ «Геопринт», 2024. 220 с.

в яких народились, мешкали, працювали, виступали, воювали, короткотерміново перебували чехи, в тому числі визначні особи (державні, політичні та громадські діячі, науковці, митці, підприємці, військовики, меценати тощо); пам'ятники (монументи, меморіальні, пам'ятні та анотаційні дошки) видатним чехам; музеї, в яких знаходяться «чеські» експозиції, некрополі (цивільні та військові) та поодинокі поховання, на яких упокоїлись чехи; чеські мистецькі та громадські інституції тощо.

Зазначену інформацію доповнює значна за обсягом бібліографія, що, поза сумнівом, підносить як наукову і просвітню, так і практичну вагу рецензованої праці. Також самоочевидною є потреба у використанні довідника в освітньому процесі закладів вищої освіти: як істориками, так і туризмологами, які, зважаючи на значущість наявної інформації, з користю використовуватимуть її у відповідних освітніх компонентах, підносячи їх наукову, освітню та практичну вартість.

Джерельною базою рецензованої праці були наукові, енциклопедичні та краєзнавчі праці, часописи, електронні ресурси, архівні та фондові матеріали.

Автор справедливо наголошує в передньому слові, що завдання праці – привернути увагу громадськості України, Чехії, інших країн до проблем історії чехів та, відповідно, «спроводувати» нові наукові, краєзнавчі та генеалогічні дослідження. Без сумніву, енциклопедичний довідник «Чехи в Україні» сприятиме збереженню історичної пам'яті народу, відродженню та розвитку його культури. Він також є засобом самоосвіти та формування національної самосвідомості сучасного й прийдешніх поколінь українських чехів.

Енциклопедичний довідник буде корисний науково-педагогічним працівникам, учителям, здобувачам вищої та передвищої освіти, туризмознавцям, краєзнавцям та країнознавцям, практикам туризму, працівникам масмедіа та всім, хто цікавиться історією та сьогоденням чеської меншини, населенням і господарством рідного краю, бере участь в організації краєзнавчої роботи в освітніх закладах України тощо.